

правових наук України. – 2006. – № 2 (45). – С. 21-32.

3. Аграрне право : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Жушман, В. М. Корнієнко, Г. С. Корнієнко та ін. ; за ред. В. П. Жушмана та А. М. Статівки. – Х., 2010. – С. 14.

4. Аграрне право України : підруч. / за ред. О. О. Погрібного. – К., 2007. – С. 13.

5. Козьрь М. И. Аграрное право России: проблемы становления и развития. – М., 2003. – С. 54.

Ігнатенко Ірина Володимирівна,
стажист-дослідник кафедри
(Національний університет «Юридична
академія України ім. Ярослава Мудрого»)

ЗОНУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ ЯК ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЯМИ У МЕЖАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Сьогодні в Україні виникла необхідність удосконалення управління землями в межах населених пунктів, зважаючи на специфіку умов ринкового господарювання. На місці багатоступеневих проектних процедур і жорстких адміністративних рішень необхідно запровадити переважно саморегулювання на підставі свідомого вибору власником або інвестором найбільш прийнятних не тільки для них, а й для суспільства варіантів використання конкретної землі. Механізм управління повинен спиратися на те, щоб найдоцільніший тип використання землі визначався рішеннями не чиновників, а численних інвесторів, власників та користувачів земельних ділянок.

Це можливе завдяки зонувannya земель у межах населених пунктів, яке дозволить встановити перелік дозволених видів використання земельних ділянок, а також можливе призначення об'єктів нерухомості при здійсненні містобудівної діяльності в межах кожної зони. При цьому кінцевий вибір використання з встановленого переліку робить сам власник чи користувач земельної ділянки. Він матиме право використовувати ділянку з розташованими на ній об'єктами тими способами і в тих цілях, які не заборонені законом.

Однак законодавство «замовчує» питання визначення суб'єкта зонувannya земель у межах населених пунктів. Проект Закону України «Про зонувannya земель» від 19.03.2009 р. організації проведення зонувannya земель покладає на Раду міністрів Автономної Республіки Крим, обласну (районну) державні адміністрації та сільські, селищні, міські ради. Однак законопроект виключив з числа суб'єкта зонувannya Київську та Севастопольську міські ради, хоча за Конституцією ці міста мають спеціальний статус, то ж згадка про міські ради (ст. 3) не охоплює ради цих міст.

На наш погляд, суб'єктами зонувannya земель у межах населених пунктів мають виступати центральний орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів та його територіальні органи, інші центральні органи виконавчої влади та їх територіальні органи, Ради Автономної Республіки Крим, обласні

(районні) державні адміністрації, Київська та Севастопольська міські ради, сільські, селищні, міські ради, юридичні особи та фізичні особи.

Оскільки дослідженню правового статусу кожного з цих суб'єктів багато уваги приділяється як у загальнотеоретичній, так і у спеціальній юридичній науці, розглянемо особливості цих суб'єктів у загальному вигляді у зв'язку із зонуванням земель у межах населених пунктів.

Міські ради, їх виконкоми затверджують план зонувannya, вносять до нього зміни; вирішують питання щодо розташування та проектування нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту об'єктів містобудування й упорядкування територій; вирішують питання вибору, вилучення (викупу), надання у власність чи користування земельних ділянок, надання дозволу на будівництво об'єктів містобудування; встановлюють на відповідних територіях режим використання земель, передбачених для містобудівних потреб; надають зацікавленим фізичним та юридичним особам єдині умови й обмеження забудови земельних ділянок, вихідні дані на проектування об'єктів містобудування, а також дозвіл на їх будівництво.

Органи містобудування та архітектури видають в установленому порядку технічні завдання на розробку цих нормативно-правових актів; надають розробникові вихідну інформацію; забезпечують їх розробку; забезпечують ознайомлення з матеріалами розроблених актів зацікавлених юридичних і фізичних осіб, громадян та їх громадських організацій; облік їх зауважень і пропозицій; організують експертизу, узгодження та подання на затвердження тощо.

Юридичні та фізичні особи беруть участь в обговоренні розробленого нормативно-правового акта; подають до місцевих органів архітектури та містобудування свої зауваження і пропозиції; можуть виступати як інвестори розробки цього акта; мають можливість в установленому порядку одержувати інформацію про форми власності, допустимі види забудови та іншого використання земельних ділянок, єдині умови й обмеження забудови земельних ділянок, виконувати відповідно до цієї інформації передпроектні роботи та надавати їх як обґрунтування при розгляді відповідних питань; мають право вимагати від органів влади та інших фізичних і юридичних осіб незаперечно додержання містобудівного законодавства й у разі виявлення його порушень вживати передбачених законодавством заходів.

За допомогою зонувannya земель територіальна громада матиме можливість, по-перше, ефективно здійснювати політику облаштування території і регулювати місцеві програми; по-друге, зберігати деякі земельні ділянки для перспективного використання за допомогою особливих правових процедур; по-третє, використовувати нові важелі управління і контролю над ситуацією, перевести багато з сьогоднішніх "нестатутних" відносин на правову основу. Останнє можливо, оскільки зонувannya встановить повноваження різних суб'єктів. Це дозволить територіальній громаді населеного пункту ефективніше використовувати звернення до суду для досягнення результатів міської спільноти; по-четверте, з'явиться можливість вибору найбільш вигідного й ефективного використання

нерухомоті та земельних ділянок з декількох дозволених варіантів. Це, у свою чергу, створить можливості для оперативного реагування на зміну ринкової ситуації без бюрократичної тяганини.

Коломієць Яна Леонідівна, здобувач
(Національний університет «Юридична академія
України ім. Ярослава Мудрого»)

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЯК ОБМЕЖЕННЯ У ЗДІЙСНЕННІ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

Виробничо-господарська діяльність сільськогосподарських товаровиробників ґрунтується на певних принципах, серед яких: свобода підприємницької діяльності в межах, визначених законом, невтручання держави у безпосередню господарську діяльність аграрних товаровиробників, забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів аграрного господарювання тощо [1, с. 170].

Керуючись зазначеними принципами, сільськогосподарські товаровиробники самостійно визначають напрями виробничо-господарської діяльності, структуру виробництва та його обсяг, розпоряджаються виробленою продукцією та отриманими доходами, здійснюють будь-яку діяльність, не заборонену законодавством. Разом з тим здійснення виробничо-господарської діяльності аграрними виробниками передбачає не лише незалежну практичну реалізацію наданих їм прав, а і виконання передбачених законом обов'язків, у тому числі і обмежень у здійсненні виробничо-господарської діяльності. Одним з таких видів обмежень є ліцензування, механізм якого має забезпечити, з одного боку, впорядкування діяльності та захист суб'єктів аграрного господарювання, а з іншого – управлінський вплив держави на здійснення виробничо-господарської діяльності застосуванням імперативних норм, яких має дотримуватися суб'єкт при здійсненні визначених законом видів діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Господарським кодексом України закріплено загальне визначення ліцензування як засобу державного регулювання у сфері господарювання, спрямованого на забезпечення єдиної державної політики у цій сфері та захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства й окремих споживачів. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 № 1775-III конкретизує це поняття як видачу, переоформлення та анулювання ліцензій, видачу дублікатів ліцензій, ведення ліцензійних справ та ліцензійних реєстрів, контроль за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов, видачу розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов, а також розпоряджень про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

Вказані визначення дозволяють виділити ознаки, що характеризують ліцензування. По-перше, ліцензування – це діяльність уповноважених державних органів щодо надання права на зайняття певним видом господарської діяльності конкретному аграрному суб'єкту; по-друге, воно має форму персоналізованого імперативного припису, який зобов'язує суб'єкта аграрного господарювання діяти в чітко визначених межах, що забезпечується встановленням ліцензійних умов; по-третє, це засіб державного регулювання, що полягає у контролі за додержанням ліцензійних умов та здійсненні заходів щодо усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

Ліцензуванню у сфері виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських товаровиробників підлягають такі види діяльності, як: виробництво і торгівля спиртом етиловим, кон'ячним і плодовим, алкогольними напоями та тютюновими виробами; торгівля пестицидами та агрохімікатами; культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку; діяльність, пов'язана з промисловим виловом риби, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств; торгівля племінними (генетичними) ресурсами, проведення генетичної експертизи походження та аномалій тварин [2].

Перелік вказаних видів діяльності дозволяє дійти висновку, що основними критеріями віднесення видів господарської діяльності аграрних товаровиробників до таких, що підлягають ліцензуванню, є підвищена небезпечність діяльності для населення та навколишнього природного середовища, її стратегічне значення для держави та наукоємність, у зв'язку із чим вони мають здійснюватися з урахуванням передбачених законом обмежень.

1. Аграрне право: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Жушман, В. М. Корнієнко, Г. С. Корнієнко та ін.; за ред. В. П. Жушмана та А. М. Ставівки. – Х., 2010.

2. Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 36. – Ст. 299.

Кравець Наталія Володимирівна, здобувач
(Національний університет «Юридична
академія України ім. Ярослава Мудрого»)

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРИНЦИПУ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Проблема охорони і збереження навколишнього природного середовища у процесі господарської діяльності завжди стояла гостро. Однією зі сфер господарювання, де виробничо-господарська діяльність безпосередньо